

MARIO LUZI

POESIE

NEL CORPO OSCURO
DELLA METAMORFOSI

MARIO LUZI

POEZII

ÎN CORPUL OBSCUR
AL METAMORFOZEI

Antologie, traducere, note și cronologie de
DINU FLĂMÂND

Introducere de
STEFANO VERDINO

CUPRINS

<i>Introducere</i>	
de Stefano Verdino	7
<i>Cronologie</i>	21
<i>Notă asupra ediției</i>	35

LA BARCA/ BARCA

Parca-Villagio/ Parca-Sat	42/ 43
---------------------------------	--------

SERENATA/ SERENADĂ

Toccata/ Tocata	44/ 45
-----------------------	--------

LA BARCA/ BARCA

Canto notturno per le ragazze fiorentine/ Cântec nocturn pentru fetele din Florența	46/ 47
Lo sguardo/ Privirea	48/ 49
Primavera degli orfani/ Primăvara orfanilor	50/ 51
Fragilità/ Fragilitate	52/ 53
Ragazze/ Fetișcane	52/ 53
Le mestre comardi di Samprugnano/ Tristele cumetre din Samprugnano	54/ 55
Alla vita/ Vieții	56/ 57
I fiumi/ Râurile	58/ 59
L'immensità dell'attimo/ Imensitatea clipei	58/ 59
Le sera/ Seara	60/ 61
Il mare/ Marea	62/ 63
Natura/ Natura	62/ 63

POESIE DIVERSE/ POEZII DIVERSE

Le fanciule di S. Niccolò/ Fetele de la San Niccolò	66/ 67
Terazza/ Terasă	66/ 67
Giovinetta, giovinetta/ Fetișcană, fetișcană	68/ 69

AVVENTO NOTTURNO/ SOSIRE NOCTURNĂ

I FENOMENI/ FENOMENELE

Passi/ Pași	72/ 73
Avorio/ Fildeș	74/ 75
(se musica è la donna amata)/ (dacă muzică este femeia mea iubită)	74/ 75
(esitavano a Eleusi i bei cipressi)/ (ezitau frumoșii chiparoși la Eleusis)	76/ 77
Città lombarda/ Oraș lombard	78/ 79
Yellow/ Yellow	78/ 79
Saxa/ Saxa	80/ 81
Europa/ Europa	82/ 83

PRETERIZIONI/ PRETERIȚIUNI

Giovinette/ Fetișcane	86/ 87
Terra/ Pământ	86/ 87

DELL'OMBRA/ DESPRE UMBRĂ

Vino e ocra/ Vin și ocru	90/ 91
Cimitero delle fanciulle/ Cimitirul fetelor	92/ 93
Annunciazione/ Bunăvestire	94/ 95
Già colgono i neri fiori dell'Ade/ Iată că din Hades deja adună	96/ 97
Danzatrice verde/ Dansatoarea verde	96/ 97
Periodo/ Perioadă	98/ 99
A Sandro/ Lui Sandro	100/ 101
Evento/ Eveniment	100/ 101
Patio/ Patio	102/ 103

UN BRINDISI/ UN TOAST

ALTRE FIGURE/ ALTE FIGURI

Il cuore di vetro/ Inima de sticlă	106/ 107
Fenice/ Fenix	108/ 109

No so come/ Nu știu cum	108/ 109
Già goccia la grigia rosa il suo fuoco/ Deja cenușiul trandafir focul și-l picură	110/ 111
Passagio/ Pasaj	110/ 111
Donna in Pisa/ Femeie în Pisa	112/ 113

UN BRINDISI/ UN TOAST

Un brindisi/ Un toast	114/ 115
-----------------------	----------

DELL'ANIMA/ DESPRE SUFLET

Frammento/ Fragment	122/ 123
Alla madre/ Mamei	122/ 123
Quais/ Quais	124/ 125
Viaggio/ Călătorie	124/ 125
Dove l'ombra/ Acolo unde umbra	126/ 127
Linfe/ Seve	126/ 127
Croce di sentieri/ Cărări încrucișate	128/ 129
Memoria din Firenze/ Amintire despre Florența	130/ 131

AFFETTI/ SENTIMENTE

Compianto/ Plângere	132/ 133
Giardini/ Grădini	134/ 135
Figura/ Figură	134/ 135
A un fanciullo/ Unui băiețel	136/ 137
Nuance/ Nuance	136/ 137
A un compagno/ Unui camarad	138/ 139
Epistolium/ Epistolium	140/ 141

QUADERNO GOTICO/ CAIET GOTIC

I	144/ 145
II	146/ 147
III	146/ 147
IV	146/ 147
V	148/ 149
VI	150/ 151
VII	152/ 153
VIII	152/ 153
IX	154/ 155

X	154/ 155
XI	156/ 157
XII	158/ 159
XIII	158/ 159
XIV	160/ 161

POESIE SPARSE/ POEZII RĂZLEȚE

Quante ombrose dimore hai già sfiorato/ Prin câte umbroase locuri ai adăstat	164/ 165
È allora/ E atunci când	164/ 165
Nulla di ciò che accade e non ha volto/ Nimic din ceea ce se întâmplă și n-are chip	166/ 167
Lontano, più lontano della vita/ Departe, mult mai departe ca viața	168/ 169
Da «Monologo» (I, II)/ Extrase din „Monolog” (I, II)	168/ 169

PRIMIZIE DEL DESERTO/
PRIMELE ROADE ALE DEȘERTULUI

I

Né il tempo/ Nici măcar timpul	176/ 177
S'avvia tra i muri, è preda della luce/ Printre ziduri înaintează, pradă luminii	178/ 179
Né tregua/ Nici răgaz	178/ 179
Forse dice l'addio/ Poate spune adio	182/ 183
Invocazione/ Invocație	182/ 183
Pur che.../ Imediat ce...	190/ 191

II

Est/ Est	194/ 195
Notizie a Giuseppina dopo tanti anni/ Vești pentru Giuseppina după mulți ani	194/ 195
Villaggio/ Sat	196/ 197

III

A te più giovane/ Ție, mai tânăr	200/ 201
----------------------------------	----------

Brughiera/ Landă	200/ 201
Aprile-amore/ April-iubire	202/ 203

ONORE DEL VERO/ ONOAREA ADEVĂRULUI

I

Incontro/ Întâlnire	208/ 209
Se pure osi/ Dacă îndrăznești	210/ 211
Come deve/ Așa cum trebuie	212/ 213
Nero/ Negru	212/ 213
Comme tu vuoi/ Cum vrei tu	214/ 215
Interno/ Interior	216/ 217

II

Il piacere/ Plăcerea	218/ 219
Lungo il fiume/ În lungul fluviului	220/ 221
Il pescatore/ Pescarul	222/ 223
Las animas/ Las animas	224/ 225
Nell'imminenza dei quarant'anni/ În iminența vârstei de patruzeci de ani	226/ 227

III

A mia madre dalla sua casa/ Mamei mele din casa ei	230/ 231
Il campo dei profughi/ Lagăr de refugiați	230/ 231
E il lupo/ Iar lupul	232/ 233
Mezzogiorno, primavera/ Mezzogiorno, primăvara	234/ 235
La notte lava la mente/ Noaptea spală gândurile	236/ 237

DAL FONDO DELLE CAMPAGNE/
DIN ADÂNCUL ȚĂRINILOR

QUESTIONE DI VITA E DI MORTE/
PROBLEMĂ DE VIAȚĂ ȘI DE MOARTE

Fumo/ Fum	240/ 241
Colpi/ Lovituri	242/ 243
Api/ Albine	244/ 245
Prima note di primavera/ Prima noapte de primăvară	246/ 247

Se mai solo videndo/ Nu altfel decât doar trăind	248/ 249
Caccia/ Vânătoare	250/ 251

MORTE CRISTIANA/ MOARTE CREȘTINĂ

Siesta/ Siestă	252/ 253
La fortezza/ Fortăreața	254/ 255

DAL FONDO DELLE CAMPAGNE/ DIN ADÂNCUL ȚĂRINILOR

A mezzacosta/ La jumătatea costișei	258/ 259
Dalla torre/ Din turn	260/ 261
Di note, un paese/ Pe timpul nopții, un sat	260/ 261

NEL MAGMA/ ÎN MAGMĂ

Presso il Bisenzio/ În apropiere de Bisenzio	266/ 267
Tra le cliniche/ Prin clinici	272/ 273
Il giudice/ Judecătorul	274/ 275
Tra notte e giorno/ Între noapte și zi	276/ 277
L'uno e l'altro/ Unul și altul	278/ 279
Ménage/ Ménage	280/ 281
In due/ În doi	284/ 285
Bureau/ Birou	286/ 287
D'intensa/ De comun acord	292/ 293
Ma dove/ Dar unde	294/ 295

POSTILLE/ NOTE

Prima di sera/ Înaintea serii	296/ 297
L'India/ India	298/ 299
Dopo la festa/ După petrecere	300/ 301
Accordo/ Acord	304/ 305

SU FONDAMENTI INVISIBILI/
PE INVIZIBILE TEMELII

TRE TEMI/ TREI TEME

Il fiume/ Râul	310/ 311
Per mare/ Pe mare	312/ 313
Vita fedele alla vita/ Viața fidelă vieții	314/ 315

TRE POEMI/ TREI POEME

Il pensiero fluttuante della felicità/ Gândirea fluctuantă a fericirii	318/ 319
Nel corpo oscuro della metamorfosi/ În corpul obscur al metamorfozei	344/ 345
Il gorgo di salute e malattia/ Vârtejul de sănătate și boală	370/ 371
<i>Note</i>	397

Parca-Villaggio

A lungo si parlò di te attorno ai fuochi
dopo le devozioni della sera
in queste case grige ove impassibile
il tempo porta e scaccia volti d'uomini.

Dopo il discorso cadde su altri ed i suoi averi,
furono matrimoni, morti, nascite,
il mesto rituale della vita.
Qualcuno, forestiero, passò di qui e scomparve.

lo vecchia donna in questa vecchia casa,
cucio il passato col presente, inteso
la tua infanzia con quella di tuo figlio
che traversa la piazza con le rondini.

Parca-Sat¹

Multă vreme s-a vorbit despre tine în preajma focurilor
odată încheiate rugăciunile de seară
în aceste case cenușii unde nepăsător
timpul aduce și-alungă chipuri de oameni.

Apoi am ajuns să vorbim de alții și de averea lor,
pe urmă de căsătorii, de morți și nașteri,
de tot ritualul cel trist al vieții.
Trecu pe-acolo unul, un străin, după care se duse.

Iar eu, bătrână în această bătrână casă,
unul de altul cos de trecut prezentul, și țeș
copilăria ta laolaltă cu cea a fiului tău
care trece prin piață cu rândunicile.

Toccata

Ecco aprile, la noia
dei cieli d'acqua di polvere,
la quiete della stuoia
alla finestra, un tocco
di vento, una ferita;
questa aliena presenza della vita
nel vano delle porte
nei fiumi tenui di cenere
nel tuo passo echeggiato dalle volte.

Tocată²

Iată aprilie, plictiseala
cerurilor de apă de prăfăraie,
și storul ce stă-n amorțeala
lui la fereastră, și pala
de vânt, o rană;
această străină prezență a vieții
în chenarul cel gol al ușii
în șiroirile imperceptibile ale cenușii
în pasul tău repetat de ecoul bolților.

Canto notturno per le ragazze fiorentine

A Piero Bigongiari

Lasciate il vostro peso alla terra
il nome dentro il nostro cuore
e volate via,
quaggiù non è vostro l'amore.

Nella sua profondità si libra il biancore notturno,
le ore passano senz'orme
e ovunque una dolce carità
di voi, d'ogni bellezza parla del vostro corpo che dorme,

e dormendo naviga senza dondolare al suo porto,
lascia consumare il suo volto,
il suo tenue colore ed il fiore
del viso dove odoran le giovani pene, il desiderio raccolto.

Come acque di un fiume sepolto rampollano dalla notte
le immagini addormentate
di voi, dei vostri occhi assenti;
senza forma, senza calore passan sul cuore degli adolescenti.

Dalla terra volano via gli eventi, le dolci passioni
escono dai corpi spenti,
la povertà le illusioni,
i sorrisi profondi delle umane consolazioni.

Noi non amiamo che quella vanità che ci addolora,
vi porta di ora in ora leggere
come un lume che non si può tenere
ma solo morirne. Come cere colano intorno le stagioni,

BARCA

Cântec nocturn pentru fetele din Florența

Lui Piero Bigongiari

Tot ce v-apasă lăsați pe pământ,
iar numele vostru în inima noastră
lăsați-l, apoi luați-vă zborul,
aici nu-i loc pentru iubirea voastră.

Se desface albeața nopții-n adâncul ei,
trec orele fără să lase urme
și pretutindeni cu dulce milă
despre voi, despre tot ce-i frumos vorbește corpului vostru
care acuma doarme,

Iar dormind navighează spre portul său fără să se legene,
și ghemuitele dorințe îi lasă chipul să se consume, cu palida
culoare, cu floarea
obrajilor ce poartă mireasma suferințelor juvenile.

Ca apele unui îngropat fluviu țâșnesc din noapte
Imaginile voastre dormind,
ale ochilor voștri absenți;
lipsite de formă și de culoare trec peste inimi de-adolescenți.

Cele deja întâmplare se înalță de la pământ,
tandrele pasiuni ies din trupurile adormite,
și sărăcia, iluziile,
profundele surâsuri ale omeneștilor consolări.

Iar noi de la voi îndrăgim doar țâfna care ne rănește
și de la o clipă la alta vă poartă ușor
ca o luminiță ce n-o poți prinde în pumn
căci doar te omoară. Anotimpurile se preling precum ceara,

e noi andiamo con la volontà di Dio dentro il cuore
per le strade nel lieve afrore
delle vostre stanze socchiuse,
nell'ombra che sommerge le vostre pupille deluse.

Lasciate il vostro peso alla terra
il nome dentro il nostro cuore
e volate via,
quaggiù non è vostro l'amore.

Lo sguardo

Lungo i fiumi dai boschi tremolanti
esce l'autunno con gli ultimi canti dei legnai oli;
cercherà nel tempo una nuova giovinezza
per nutrire i fiori d'odore e la luna di pallore
tra poco; i visi perdono il loro tremulo fuoco
per sempre nelle lacrime del perdono,
rendono la bontà, l'amore
le profonde parole senza suono.

I dolori rilucono in atti sorridenti,
nella paura dei sofferenti traspira
una fede vergine, una volontà santa
inclina i fiumi verso il mare e i cuori affranti ad amare
il mondo. I fanciulli con lo sguardo profondo
vedono le bellezze scender dai seni
fiorenti, dai fianchi materni
la pace, il tepore dei lunghi inverni.

Una speranza senza oggetto trema
in loro che li fa infiniti, un'estrema forza
li assume con sé nel cielo con gli occhi miti
volti alla terra che raccoglie i corpi stanchi e ne afferra
i semi; ardono le stagioni future ne' palpiti estremi

Iar noi umblăm cu voia Domnului adânc în inimă
pe străzile cu mirosul stătut
dinspre odăile voastre întredeschise,
în umbra ce inundă pupilele voastre dezamăgite.

Tot ce v-apasă lăsați pe pământ
Iar numele vostru în inima noastră
lăsați-l, apoi luați-vă zborul,
aici nu-i loc pentru iubirea voastră.

Privirea

Urmând firul râurilor³ din pădurile foșnitoare iese
toamna odată cu cele din urmă cântări ale țapinarilor;
o nouă tinerețe va căuta prin timp, ca să-și hrănească
florile cu parfum și luna cu-a ei paloare
cât de curând; estimp chipurile își pierd pe veci
tremurul lor împurpurat în lacrimile iertării,
exprimă bunătatea, iubirea,
cele adânci cuvinte lipsite de glas.

Transpar durerile în zâmbitoare gesturi,
răzbate în teama celor care suferă
o virginală credință, o sfântă voință îndrumă
râurile spre mare și inimile frânte spre norocul de a iubi
astă lume. Iar pruncii cu privirile lor adânci
văd curgând frumusețea din sânii înfloritori,
și de pe șolduri materne pacea,
moliciunea lungilor ierni.

O fără de noimă speranță iată că tremură
în lăuntru lor și infiniți îi face, o extremă forță
li absoarbe cu ea sus în cer cu ochi blânzi
privind spre pământul ce primește la el trupurile oboșite
și le ia sămânța; ard viitoarele anotimpuri în ultimele bătăi

delle mamme, dentro le pupille amare
i ricordi, le vane sofferenze, il lume
di una vita che a loro non seppero donare.

Primavera degli orfani

Anima dei verdi displuvi
che il cielo sommuove con l'errore
del mare ove pencolan Tonde
e le vele senza colore,
volgi gli occhi della Vergine sul cuore
dei fanciulli soli,
stendi le sue vesti celesti
sulla loro nudità.

Dentro ai puerili occhi sorride
l'incolta povertà, l'amore muto
da lunghi anni nel petto e la tristezza
smisurata del rifiuto
a sognare più. Alto e sconosciuto
viso di mamma palpita per loro
nell'oro di cui splende il suo sorriso

ed è presente nelle veglie gelide
senza fuoco senza voce,
ove con le disperazioni antiche scorre
verso una foce oscura il tempo, il sangue
e tutto nuoce pungendo
con l'acre scoratezza d'un saluto
al perduto animo, alla solitudine.

din inima mamelor, în pupilele amare ard
amintirile, zadarnicele suferințe, licărirea
unei vieți pe care lor n-au știut să și-o dăruiască.

Primăvara orfanilor⁴

Tu, duh al verzii apelor cumpănă,
pe care cerul o agită în rătăcirea
mării peste care se clatină undele
și velele fără culoare,
îndrumă ai Preacuratei ochi blânzi
spre inima copiilor singuri,
iar cu veșmintele tale cerești
goliciunea lor învelește-o.

În adâncul ochilor de copii surăde
sălbatica sărăcie, iubirea mută
ani lungi strânsă în piept și tristețea
imensă a refuzului lor de a mai visa.
Înaltul și necunoscutul chip
al mamei pentru ei este treaz
în aurul prin care iradiază surăsul ei

și e prezent acolo în înghețata veghe
fără de foc, fără de voce,
unde împreună cu vechi disperări curge
spre un obscur estuar și timpul, sângele,
și toate continuă să rănească împungând
cu acra descurajare a salvării
sufletul pierdut, singurătatea.